

We hebben inmiddels ons plekje gevonden in het plusklaslokaal op de Rehobothschool. Een klein groepje en we starten in vliegende vaart!

Er zitten voor- en nadelen aan zo'n kleine plusklas. Voordeel is dat ik veel meer kan zien van elk individueel kind en daar sneller op kan inspelen. Een nadeel is dat veel opdrachten in de projecttijd beter uit de verf komen als er meer kinderen zijn. Dan kunnen er meer groepjes werken en kunnen de kinderen meer leren samenwerken omdat de samenstelling van de groepjes dan kan variëren.

1. Zelfstandig werk:

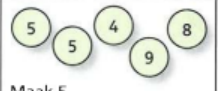
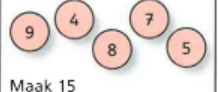
Vooraf zelfstandig werk gaat in vliegende vaart. Vaak is het voor de kinderen erg wennen om in de eigen groep werk te maken voor de plusklas. Het plannen daarvan, eraan werken, wat te doen als je er niet uitkomt..... Daarom starten we het jaar altijd met een half uur plusklaswerk mee naar de eigen groep. Meestal duurt het tot december voordat alle kinderen zo ver zijn dat we naar een uur per week kunnen gaan. Maar bij deze drie jongens, was na één week al duidelijk (en dat gaven ze zelf ook aan) dat ze best al naar één uur per week kunnen gaan.

Daarom gaan we veel sneller door rekentijger dan normaal. We zullen in november al aan de toets toe zijn. Normaal is dat januari. Hebben ze daarna dan niets meer te doen? Haha, zeker wel! Elk halfjaar bestaat het zelfstandig werk voor een deel uit Rekentijger en een deel uit creatieve opdrachten. Dit jaar kunnen we dus uitgebreider aandacht geven aan de creatieve opdrachten (hierover in de volgende update)

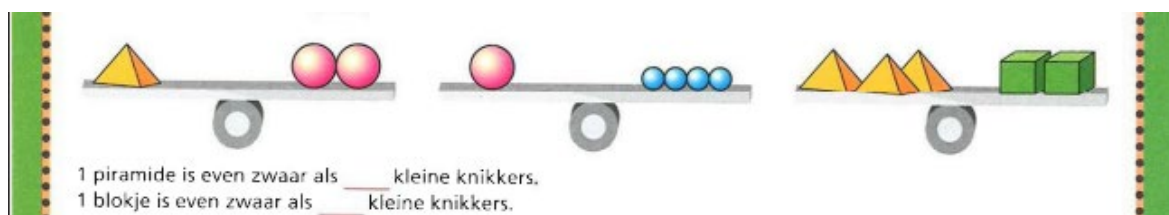
Wat hebben we zoal gedaan bij rekentijger?

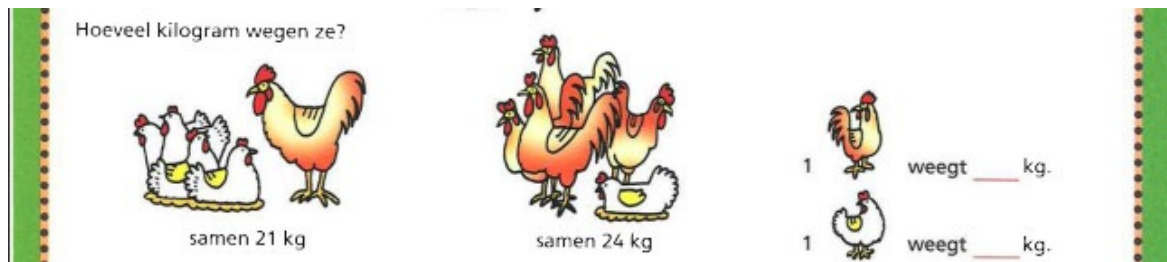
- Sommen maken bij een antwoord

Zoek 3 oplossingen bij elke puzzel. Gebruik alle getallen één keer. Je mag + en - gebruiken.

 Maak 5	$8 + 5 = 13$ $13 - 9 = 4$ $4 - 4 = 0$ $0 + 5 = 5$		
 Maak 15			

- Handig optellen van een reeks getallen
- Logische opgaven

- Verdubbelingsreeksen

Verdubbelen

Na hoeveel maanden kan Pauline de mountainbike kopen? _____

Hoeveel euro heeft Pauline dan nog in haar spaarpot? _____

Na hoeveel maanden had Pauline de mountainbike kunnen kopen als er € 5,- in haar spaarpot had gezeten? _____

En de volgende twee onderwerpen komen er nog aan:

- Patronen berekenen
- Kalenderproblemen

Ze zijn er goed mee bezig. De ene vindt dit heerlijk, de ander kijkt vooral uit naar de creatieve opdrachten die na Rekentijger komen, maar ze zetten zich allemaal goed in en laten zich uitdagen met nieuwe inzichten en vaardigheden!

2. Project

In projecttijd zijn we vaak bezig met onderzoek doen of problemen oplossen. In deze update sta ik uitgebreid stil bij één opdracht en wat daar allemaal achter zit, omdat dit een rode draad is die loopt door plusklas 5 tot en met 8. Deze les is gegeven in de tweede week, toen de plusklas nog gecombineerd was met de verrijkingsgroep van de Hoeksteen.

Project ACP-denken

Een beetje theorie vooraf

Prof. Robert J. Sternberg is iemand die veel studie heeft gedaan op het gebied van hoogbegaafdheid. In zijn boek 'Teaching for Successful Intelligence' (2000) onderscheidt hij drie soorten intelligent gedrag:

- Analytische intelligentie.

Deze wordt vooral aangesproken in schoolse situaties. Het gaat hierbij om inzicht, logisch redeneren, hoofd- en bijzaken onderscheiden, overzicht bij complexe opdrachten, vermogen om te evalueren. Dit is ook de intelligentie die bij de meeste IQ-tests gemeten wordt.

- *Creatieve intelligentie.*

Hier gaat het om dingen als associëren en brainstormen, flexibel denken en inlevingsvermogen, originaliteit en vormgeving. Meestal worden deze vaardigheden gekoppeld aan de 'creatieve vakken' op school, maar het creatieve denkvermogen speelt ook een grote rol in wetenschap, kunst, probleemoplossend vermogen en samenwerking met anderen.

- *Praktische intelligentie.*

Dit is het vermogen om wat je bedacht hebt ook concreet te maken in een waardevol product. Dat kan een werkstuk zijn dat op tijd wordt ingeleverd, of een geslaagde bankroof (.....), een diploma of een beeldhouwwerk dat uiteindelijk op het plein staat. Doelgericht werken, plannen, doorzettingsvermogen, kennis van de eigen sterke en zwakke kanten, maar ook teamwork en overtuigingskracht zijn aspecten van praktische intelligentie. In de lessen van dit project kop nog een ander aspect van praktische intelligentie aan bod: omgang met materiaal. Het vermogen om het idee in je hoofd vorm te geven in een (weerbarstig) materiaal.

Hoe ziet dit eruit in de plusklas?

In de groepen 5 t/m 8 krijgen de kinderen groepsopdrachten waarbij meestal een 'probleem' opgelost moet worden. De kinderen leren al doende wat de drie manieren van denken inhouden, welke zij in verschillende situaties gebruiken en welke bij hen sterker en minder sterk is. Hierbij is het samen oplossen van het probleem even belangrijk als het reflecteren en evalueren. Er is altijd ruim aandacht voor het nabespreken en daarna vastleggen van belangrijke punten op het evaluatieblad. Er zit een toenemende moeilijkheidsgraad in. In groep 7 en 8 komt het accent te liggen op het bewust inzetten van bepaalde manieren van denken en het toepassen en oefenen van het geleerde in situaties buiten de plusklas (transfer).

Terug naar onze eerste les:

De kinderen hebben inmiddels de eerste les gehad.

In deze les heb ik de drie manieren van denken bij de kinderen geïntroduceerd. Niet op de manier zoals u hierboven heeft kunnen lezen, maar met voorbeelden en een soort samenvatting: wat voor vragen horen bij de drie manieren van denken?

Analytisch:

Klopt dit?
Weten we het goed?
Wat is precies de opdracht?
Wat weten we wel en wat niet?
Wat is goed/fout aan een plan?

Creatief:

Kunnen we op een nieuwe manier iets anders bedenken?
Kunnen we iets nieuws verzinnen?
Wat is leuk, spannend, grappig, ongewoon?
Wat is er allemaal mogelijk?

Praktisch:

Hoe maken we onze plannen zó dat het werkt?
Wat weten we van het materiaal?

Hoe werkt het?

Welk plan gaat lukken?

Hoe lossen we het op als het niet goed werkt?

Vervolgens kregen de kinderen de volgende opdracht (ik typ hieronder de letterlijke tekst die ik heb voorgelezen):

Kennen jullie die wedstrijden van Domino-Day, waar ze rijen dominostenen laten omvallen?

Dat gaan wij nu doen. Je gaat in groepjes samenwerken, en de opdracht is: Zet de dominostenen zo neer dat je er één omduwt, zodat de andere stenen ook omvallen (Ik maak hierbij een horizontale beweging met mijn arm om het omvallen aan te geven).

Daarna ga ik meten met de duimstok: van de eerste dominosteen tot de laatste die is omgevallen. De groep die de langste afstand heeft tussen die twee stenen die zijn omgevallen, heeft gewonnen. Jullie krijgen hier 7 minuten de tijd voor.

De bedoeling van deze les is om iets duidelijk te maken over creatief denken. De formulering van de opdracht (en vooral ook het horizontale gebaar met mijn arm) versterken het effect om binnen de gewone denkkaders te blijven. Op die manier komt in de nabespreking het speciale van creatief denken extra goed uit.

De kinderen gaan enthousiast aan het werk. Als snel hoor je ze overleggen met elkaar. Enkele stukjes van dat overleg noteer ik om na afloop van de 7 minuten met de kinderen te kunnen evalueren wat voor manier van denken achter die woorden zit. Meestal verschijnen er allemaal keurige rechte rijtjes, waarbij de dominostenen (hopelijk) precies ver genoeg uit elkaar staan om de volgende om te laten vallen. Deze keer waren er twee groepjes die ook succesvol een creatieve oplossing hadden gevonden! (één van die groepjes bestond uit de drie jongens van de plusklas)

Na zeven minuten volgt eerst bespreken. Denk je dat de stenen van jullie allemaal om gaan vallen? Waarom wel/niet? Hoe heb je gedacht? Wat voor manier van denken is dat?

Bijvoorbeeld:

- Ik zag dat jullie het gingen uitproberen: **praktisch** denken.
- Er was een discussie of je beter een bocht kon maken of rechtdoor gaan: **analytisch**
- In twee groepen kwam iemand op het idee een steen van de tafel te laten vallen: **creatief**

Ik vertelde de kinderen dat het wel eens gebeurde dat kinderen het precies zo gedaan hadden, maar niet zagen dat dit een oplossing was..... Ze pakten het steentje van de grond en gingen verder uitproberen.

Zo ontdekken we dat

- creatief denken vaak een plotseling inzicht is
- creatief denken kan zijn: bekijk het eens van een andere kant.
- creatieve ideeën vaak eerst verworpen worden door anderen
- er moet voor nodig is om creatieve ideeën naar voren te brengen

Vervolgens stel ik de vraag wat nu de beste manier van denken is. Al discussiërend komen we tot de conclusie dat niet één van de manieren het beste is, maar dat ze elkaar aanvullen en nodig hebben.

- De kinderen mogen nog een tweede keer 7 minuten bouwen om te kijken of ze hun record kunnen verbeteren. Daar kwam goed uit dat je alle drie manieren van denken nodig hebt. Het groepje dat de eerste keer niet met een creatieve oplossing was gekomen, gebruikte dat idee nu wel (dit was nu dus praktisch denken: idee gezien, gezien dat het werk, nu ook zelf gebruiken). Maar in het stukje op de tafel stonden de steentjes niet helemaal goed, dus de rij stopte voordat het bij de rand van de tafel was. Hier was analytisch denken nodig geweest voor succes.....

Tenslotte vullen we nog een verwerkingsblad in waar de resultaten van de wedstrijd komen te staan, maar vooral ook hoe de kinderen gedacht hebben, welke manieren van denken dan waren en welke manier van denken ze bij de volgende opdracht van plan zijn meer te gebruiken dan deze keer.

Spellen

Spellen hebben een vaste plek in de plusklas.

Allereerst de denkspellen aan het begin van de les. De kinderen spelen dan individueel een denkspel dat ze zelf gekozen hebben. De eerste twee weken mogen ze verschillende spellen uitproberen om in de derde week een spel te kiezen dat ze helemaal uit gaan spelen. De kinderen kunnen de uitdaging dus aangaan met een spel naar eigen keuze (tegemoetkoming aan behoefte aan autonomie, en een hoge motivatie bij het beginnen aan de opdracht). Dit spel moeten ze wel helemaal uitspelen! Dat betekent doorzetten, want bij ieder spel komen de kinderen wel momenten tegen het lijkt dat een puzzel niet op de lossen is.

Flashpoint

In groep 5 en 6 spelen we een aantal keer het spel Flashpoint. Vorige week was de eerste keer. Dit is een coöperatief spel. Dat betekent dat je niet tegen elkaar speelt, maar met z'n allen samenwerkt om te winnen 'van het spel'.

Bij Flashpoint zijn de kinderen een team brandweerlieden. Er staat een huis in brand en er zijn tien mensen binnen.....

Dit spel kun je heel makkelijk spelen met meer spelers dan er brandweerlieden in het spel zijn, want bij ieder beurt moet je met z'n allen overleggen wat op dat moment het beste is om te doen. Welke strategie moet je nu gebruiken? Wie doet wat?

Elke brandweerman heeft een bepaald specialisme, en sommige specialisten kunnen andere dingen juist weer minder goed.

En er zijn twee dingen om in de gaten te houden: de brand moet geblust worden, of in ieder geval binnen de perken gehouden worden, en de mensen moeten gered worden.

Je hebt het spel gewonnen als je 7 'personen van aandacht' gered hebt.

Je verliest als er drie slachtoffers in de brand zijn gekomen of als het huis te erg beschadigd is geraakt. Spannend!

Het spel heeft verschillende moeilijkheidsgraden, dus het verveelt nooit!

Marco Elsenbroek